

PRIJEDLOG

**ZAKON
O KONTROLI I OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I
OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE**

Sarajevo, juli 2018. godine

ZAKON O KONTROLI I OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

POGLAVLJE I. - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Ovim zakonom, u cilju zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva, uređuju se mjere za zabranu i ograničenje upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, zabranu njihovog reklamiranja, promocije i sponzorisanja, sprječavanje pristupa maloljetnih lica tim proizvodima, sastav duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, obavezne oznake na pakovanjima, suzbijanje štetnih posljedica, preventivne mjere, osnivanje Federalne komisije za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje i nadzor nad provođenjem zakona.

Član 2. (Definicije)

U smislu ovog zakona:

- 1) **Duhan** je kultivisana biljka vrste *Nicotiana tabacum L* u svim oblicima i stepenima uzgoja i u svim fazama obrade i pakovanja koji ne služi krajnjoj potrošnji (neobrađeni duhan);
- 2) **Duhan za samostalno motanje** je duhan koji se može upotrebljavati za izradu cigareta koju obavljaju sami potrošači ili maloprodajna mjesta;
- 3) **Duhan za oralnu upotrebu** je svaki duhanski proizvod za oralnu upotrebu, osim onog namijenjenog za šmrkanje (upotrebu putem nosa) ili žvakanje, izrađen u potpunosti ili dijelom od duhana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno one u vrećicama ili u poroznim vrećicama;
- 4) **Duhan za lulu** je duhan koji se može upotrebljavati putem postupka izgaranja i koji je namijenjen isključivo za korištenje u luli;
- 5) **Vodena lula** je naprava za pušenje kod koje dim prolazi kroz posudu sa vodom i hladi se prije udisanja kroz savitljivo crijevo. Vodena lula podrazumijeva nargilu, hookah, šišu;
- 6) **Duhan za vodenu lulu** je duhanski proizvod koji se može upotrebljavati putem vodene lule i smatra se duhanskim proizvodom za pušenje;
- 7) **Duhan za žvakanje** je bezdimni duhanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje;
- 8) **Duhan za šmrkanje** je bezdimni duhanski proizvod koji se može upotrebljavati putem nosa;
- 9) **Novi duhanski proizvod** je duhanski proizvod koji ne pripada ni jednoj od sljedećih kategorija:
 - cigarete,
 - duhan za samostalno motanje,
 - duhan za lule,
 - duhan za vodene lule,
 - cigare,
 - cigarilosi,

- duhan za žvakanje,
 - duhan za šmrkanje ili duhan za oralnu potrošnju,
i stavljen je na tržište nakon stupanja na snagu ovog zakona.
- 10) **Cigareta** je smotuljak duhana sa vanjskim omotom od papira koji se može upotrebljavati postupkom njegovog izgaranja;
 - 11) **Cigara** je smotuljak duhana sa vanjskim omotom od prirodnog duhana, teži od 3 grama, i koji se može upotrebljavati postupkom njegovog izgaranja;
 - 12) **Cigarilos** je cigara najveće težine do 3 grama po komadu;
 - 13) **Aditiv** je tvar, osim duhana, koja je dodana duhanskom proizvodu, pojedinačnom pakovanju ili bilo kakvom vanjskom pakovanju;
 - 14) **Biljni proizvod za pušenje** je proizvod na bazi biljaka, trava ili voća koji ne sadrži duhan, a može se upotrebljavati putem postupka izgaranja;
 - 15) **Elektronska cigareta**, u smislu ovog zakona, je proizvod koji se može koristiti za pušenje upotrebom pare koja sadrži nikotin putem usnika ili bilo koji sastavni dio tog proizvoda, uključujući uložak, posudu za ponovno punjenje i uređaj bez uložka ili posude. Elektronske cigarete mogu biti potrošne ili ponovo punjive putem posude za ponovno punjenje ili ponovno punjive pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu;
 - 16) **Posuda za ponovno punjenje** je posuda koja sadrži tekućinu s nikotinom, a koja se može koristiti za ponovno punjenje elektronske cigarete;
 - 17) **Duhanski proizvod** je proizvod koji je u cijelosti ili djelimično napravljen od duhana, koji jest ili nije genetički modificiran, i proizveden je za njegovu upotrebu putem pušenja, ušmrkavanja, uisavanja, žvakanja, ili bilo koje druge vrste upotrebe;
 - 18) **Duhanski dim** je dim koji se oslobađa iz zapaljenog duhanskog proizvoda namijenjenog pušenju i dim koji se oslobađa iz pluća prilikom pušenja;
 - 19) **Bezdimni duhanski proizvod** je duhanski proizvod čija upotreba ne uključuje postupak izgaranja, uključujući duhan za žvakanje, duhan za šmrkanje i duhan za oralnu upotrebu;
 - 20) **Ostali duhanski proizvod** je svaki proizvod napravljen u cijelosti ili djelomično od duhana, a nije obuhvaćen definicijom duhanskog proizvoda;
 - 21) **Emisije** su tvari koje se otpuštaju prilikom namjenske upotrebe duhanskog ili srodnog proizvoda, kao što su tvari iz dima ili tvari koje se otpuštaju u procesu upotrebe bezdimnih duhanskih proizvoda;
 - 22) **Javni zatvoreni prostor** je svaki prostor, koji ima krov ili tavanicu (pokretnu ili nepokretnu) i potpuno zatvoreno više od polovine površine pripadajućih stijena, javno dostupan i namijenjen individualnom ili zajedničkom korištenju, bez obzira na pravo vlasništva ili pravo pristupa, a između ostalih, obuhvaća zajedničke prostore u stambenim zgradama, sve prostore u građevinama u kojima su smještene javne institucije, ustanove i preduzeća te sve prostore u građevinama u kojima se obavljaju djelatnosti iz oblasti javnog prevoza, zdravstva, socijalne zaštite, vaspitanja i obrazovanja, trgovine, trgovački centri, prostori namijenjeni obavljaju uslužnih djelatnosti, sporta i rekreacije, ugostiteljstva, smještaja i turizma, kulture, umjetnosti i nauke, sajмова i izložbi, te prostore iz djelatnosti medija, igara na sreću, vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, kao i svaki povezani i drugi pripadajući zatvoreni prostor, kao što su hodnici, liftovi, stepeništa, predvorja, zajedničke prostorije, toaleti, čekaonice, kantine, pomoćni objekti, magacini, podrumi, garaže;
 - 23) **Mjesto rada** je svaki prostor koji služi za obavljanje poslova i može biti natkriven, polunatkriven, u potpunosti ili djelomično ograđen, bez obzira na

vrstu materijala od kojeg je sagrađen kao i svaki povezani i drugi pripadajući javni zatvoreni prostor (hodnici, liftovi, stepenice, zajednički prostori, kafeterije, kantine, toaleti i sl.). Mjesto rada uključuje i poslovna vozila pod kontrolom poslodavca, a koja služe za obavljanje poslova i usluga;

- 24) **Sredstvo javnog prevoza** je svako prevozno sredstvo bez obzira na oblik vlasništva kojim se uz naplatu ili drugu vrstu naknade obavlja cestovni, željeznički, zračni i vodeni prevoz putnika, uključujući žičare;
- 25) **Sredstvo privatnog prevoza** je svako prevozno sredstvo u privatnom vlasništvu kojim se obavlja cestovni i vodeni prevoz;
- 26) **Katran** je suhi, bezvodni, beznikotinski kondenzat dima;
- 27) **Nikotin** je nikotinski alkaloid koji se nalazi u duhanu;
- 28) **Ugljični monoksid** je produkt koji nastaje sagorijevanjem duhana;
- 29) **Sastojak** je duhan, aditiv, kao i svaka tvar ili element prisutan u finaliziranom duhanskom ili ostalom proizvodu, uključujući papir, filter, tintu, kapsule i ljepila;
- 30) **Svojstvena aroma** je jasno zamjetljiv miris ili okus, osim duhanskog, koji je rezultat aditiva ili kombinacije aditiva, uključujući, ali ne ograničavajući se na, aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanilije, koja je zamjetljiva prije ili tokom konzumacije duhanskog proizvoda;
- 31) **Pušenje** je radnja koja dovodi do sagorijevanja duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, kojom se stvara dim koji se oslobađa direktno u vazduh i udiše ga osoba koja izvršava ove radnje;
- 32) **Posredno ili pasivno pušenje** je izloženost dimu koji dolazi iz gorućeg kraja cigarete ili nekog drugog proizvoda za pušenje, najčešće u kombinaciji sa dimom koji izdahne pušač;
- 33) **Štetna posljedica pušenja** je naučno dokazana pojava oštećenja zdravlja i bolesti koje skraćuju život pušača i nepušača;
- 34) **Upotreba** je pušenje i svi ostali načini i vrste korištenja duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje;
- 35) **Sukob interesa** je sukob između službenih dužnosti i privatnih interesa lica koje nosi javni položaj, ili kandidata za javni položaj, koji ima odgovornost za kontrolu duhana i koji se može povezati sa njegovim interesima, ili interesima njegovih srodnika;
- 36) **Zdravstveno upozorenje** je upozorenje koje ukazuje na štetne efekte duhanskih proizvoda po zdravlje ljudi ili na druge nepoželjne posljedice njihove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke;
- 37) **Kombinovano zdravstveno upozorenje** je zdravstveno upozorenje koje se sastoji od kombinacije teksta upozorenja i pripadajuće fotografije ili ilustracije;
- 38) **Vanjsko pakovanje** je bilo koje pakovanje u kojem su duhanski ili srodni proizvodi za pušenje stavljeni u promet i koje obuhvata jednu ili više zapakovanih jedinica s tim da se prozirni omoti ne smatraju vanjskim pakovanjem;
- 39) **Pojedinačno pakovanje** je najmanje samostalno pakovanje duhanskog ili srodnog proizvoda za pušenje koje se stavlja na tržište;
- 40) **Lice** je svako fizičko, pravno lice, kao i svi poslovni subjekti;
- 41) **Nosilac javnog položaja** je službeno lice, službeni predstavnik, savjetnik, inspektor, policijski zvaničnik, carinski zvaničnik, ili vladin službenik izabran na centralnom ili lokalnom nivou upravljanja;

- 42) **Prodavac** je svako lice koje prodaje na malo, veliko, izvozi i uvozi duhanske i ostale proizvode za pušenje;
- 43) **Reklamiranje i promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje** je svaka aktivnost s ciljem, efektom ili vjerovatnim efektom promocije duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje ili upotrebe tih proizvoda na direktan ili indirektan način;
- 44) **Direktna promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje** je promocija pojedinačnih pakovanja cigareta i ostalih proizvoda za pušenje na prodajnim mjestima na način da su isti istaknuti na posebnim svijetlećim podlogama i u svijetlećim okvirima sa naznakom logotipa proizvođača duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
- 45) **Indirektna promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje** je:
- organizacija događaja na kojima se ističu naziv, logotip ili druge vizuelne karakteristike koje podsjećaju na pojedine duhanske i ostale proizvode za pušenje;
 - prikazivanje logotipa i drugih znakova za označavanje tih proizvoda na predmetima koji u smislu ovoga zakona nisu duhanski proizvodi;
 - besplatna ponuda duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u javnim prostorima;
- 46) **Sponzorstvo** je svaki oblik doprinosa pravnog ili fizičkog lica događaju, aktivnosti ili pojedincu čiji je cilj ili direktni ili indirektni učinak promocije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
- 47) **Donacije od strane duhanske industrije** – svaki oblik finansijske ili materijalne podrške javnim ustanovama, organizacijama, sredstvima medija ili pojedincima čiji je cilj ili direktni ili indirektni učinak promocije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
- 48) **Industrija duhana** su proizvođač, prodavci na veliko i uvoznici duhanskih proizvoda.

Član 3. **(Principi zakona)**

- (1) Za ostvarenje cilja iz člana 1. ovog zakona organi i institucije državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) rukovode se međunarodnim propisima o kontroli duhana, duhanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje, i to slijedećim principima:
- a) pravo svakog građanina na zdravlje;
 - b) prirodno pravo svakog građanina u Federaciji na čist vazduh jer svi, a posebno djeca i mladi, imaju pravo da se zaštite od uticaja posrednog udisanja duhanskog dima;
 - c) zaštita životne sredine i prava građana na zdravu životnu sredinu;
 - d) opredjeljenja nadležnih organa i institucija u Federaciji da se kroz multisektorsku saradnju utvrdi strategija i mjere radi promoviranja i podrške prestanku i smanjenju potrošnje duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
 - e) sinhronizovana implementacija mjera usmjerenih na smanjenje potražnje za duhanom i ponude duhana putem informisanja, edukacije i jačanja javne svijesti o štetnosti duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;

- f) odgovornost nadležnih organa i institucija u Federaciji da se osigura dovoljno finansijskih sredstava za aktivnosti kontrole duhana u cilju kontinuiranog smanjenja broja pušača i izloženosti duhanskom dimu, i
 - g) opredjeljenja nadležnih organa i institucija u Federaciji da se odnosi sa duhanskom industrijom regulišu na potpuno transparentan način u cilju zaštite politika javnog zdravlja i sprečavanja privilegovanog tretmana duhanske industrije.
- (2) Ovaj zakon se primjenjuje na duhan, duhanske i ostale proizvode za pušenje, uključujući elektronske cigarete, bezdimne duhanske proizvode i biljne proizvode za pušenje.

Član 4. (Zabrana diskriminacije)

- (1) Zabranjuje se svaki vid diskriminacije na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, religije ili vjerovanja, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog i socijalnog porijekla, prilikom obavljanja radnji na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Izrazi koji imaju rodno značenje, a koji se koriste u ovom zakonu i propisima koji se donose na osnovu ovog zakona, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

POGLAVLJE II. - ZABRANA PUŠENJA U JAVNIM PROSTORIMA

Član 5. (Zabrana pušenja)

- (1) Zabranjuje se upotreba svih duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, osim duhana za žvakanje i duhana za šmrkanje, u svim zatvorenim javnim prostorima, mjestu rada i u javnom prevozu.
- (2) Zabranjuje se upotreba duhanskih proizvoda za pušenje u privatnim sredstvima prevoza u kojim se nalaze maloljetne osobe.

Član 6. (Osiguranje provođenja zabrane pušenja)

- (1) Provođenje zabrane pušenja obavezni su osigurati vlasnik i korisnik prostora, odnosno mjesta iz člana 5. ovog zakona u kojem je pušenje zabranjeno (u daljem tekstu zakona: vlasnik i korisnik prostora, odnosno mjesta).
- (2) U prostorima i mjestima iz člana 5. ovog zakona gdje je pušenje zabranjeno (u daljem tekstu: prostori i mjesta gdje je pušenje zabranjeno) mora biti postavljen grafički znak zabrane pušenja i tekst koji glasi: "Zabranjeno pušenje".
- (3) U prostorima i mjestima gdje je pušenje zabranjeno, ne smiju biti postavljene pepeljare ili druge posude koje mogu služiti za odlaganje pepela.
- (4) U slučaju da lice ne poštuje zabranu pušenja, vlasnik, odnosno korisnik prostora ili mjesta u kojem je pušenje zabranjeno dužan je lice:
- a) opomenuti;
 - b) uskratiti uslugu;
 - c) zatražiti od lica da napusti prostor.

- (5) U slučaju da lice iz stava (4) ovog člana ne ispoštuje zabranu pušenja i nakon što vlasnik, odnosno korisnik prostora ili mjesta u kojem je pušenje zabranjeno postupi po ovlaštenju iz stava (4) tač. od a) do c) ovog člana, vlasnik odnosno korisnik prostora ili mjesta u kojem je pušenje zabranjeno dužan je kontaktirati nadležni organ.
- (6) U ugostiteljskim objektima, osim vlasnika i korisnika prostora, provođenje zabrane pušenja obavezna je osigurati i osoba zadužena za poslovanje objekta, a po odredbama st. (1) do (5) ovog člana. U slučaju iz stava (5) ovog člana, vlasnik, odnosno osoba zadužena za poslovanje objekta dužni su kontaktirati nadležni organ – sanitarnu inspekciju. Svaki ugostiteljski objekat donosi odluku o zabrani pušenja, u kojoj se navodi ime i prezime vlasnika, odnosno osobe zadužene za poslovanje objekta, kao odgovorne osobe za provođenje navedene odluke.

POGLAVLJE III. - IZUZECI OD ZABRANE PUŠENJA U JAVNIM PROSTORIMA

Član 7.

(Izuzeci od zabrane pušenja)

- (1) Pušenje je dozvoljeno za korisnike usluga u službama i odjelima za zaštitu mentalnog zdravlja u zdravstvenim ustanovama, u drugim ustanovama koje pružaju psihosocijalnu rehabilitaciju osobama sa duševnim smetnjama, u ustanovama za palijativnu njegu, ustanovama za njegu starih osoba, kao i u ustanovama namijenjenim za izdržavanje kazne, ako i kada mogu biti uspostavljene posebne prostorije za pušenje odvojene od nepušačke zone.
- (2) Pušenje je dozvoljeno na aerodromu, i to u posebnom prostoru za pušenje.
- (3) Odluku o dozvoli pušenja u smislu st. (1) i (2) ovog člana donosi direktor ili drugo odgovorno lice ustanove, odnosno aerodroma. Prilikom donošenja odluke moraju se uzeti u obzir interesi i zdravstvene potrebe nepušača.
- (4) U posebno određenim prostorijama ili ograđenim prostorima za pušenje u prostorima iz st. (1) i (2) ovog člana mora biti osigurana zaštita nepušača od izloženosti duhanskom dimu, putem osiguranja potpune fizičke odvojenosti prostora za pušenje i uz adekvatne ventilacione sisteme. Površina prostora i prostorije za pušenje u odnosu na veličinu objekta, određuje se pravilnikom ustanove, odnosno aerodroma. U ovim prostorijama zabranjeno je služiti hranu i piće.
- (5) U prostorijama i prostorima za pušenje iz st. (1) i (2) ovog člana moraju biti postavljena jasno vidljiva upozorenja koja se sastoje od grafičkog znaka dozvole pušenja i teksta koji glasi: „Prostor za pušenje. Pušenje je štetno za vaše zdravlje“.
- (6) Federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: ministar) donosi podzakonski akt kojim se propisuju uslovi za posebne prostore za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja utvrđenih ovim članom.

POGLAVLJE IV. - TESTIRANJE I IZVJEŠTAVANJE O DUHANSKIM PROIZVODIMA

Član 8.
(Zabrana prometa)

- (1) Zabranjeno je stavljanje u promet duhanskih proizvoda koji sadrže sljedeće aditive:
 - a) vitamine i druge aditive koji stvaraju dojam da duhanski proizvod koristi zdravlju ili da je manje opasan za zdravlje;
 - b) kofein, taurin i druge aditive i stimulanse koji se povezuju s energijom i vitalnošću;
 - c) aditive koji imaju bojiva svojstva za emisije;
 - d) kod duhanskih proizvoda za pušenje, aditive koji olakšavaju udisanje nikotina na usta ili nos;
 - e) aditive koji imaju CMR (kancerogena, mutagena i reprotoksična) svojstva u nezapaljenom stanju.
- (2) Zabranjeno je stavljanje u promet duhanskih proizvoda:
 - a) koji sadrže arome u bilo kojem od svojih sastavnih dijelova kao što su filteri, papiri, pakovanja, kapsule ili
 - b) koji sadrže bilo koja druga tehnička obilježja koja omogućuju izmjenu mirisa ili okusa dotičnog duhanskog proizvoda ili jačine njihova dima.
- (3) Filteri, papiri i kapsule ne smiju sadržavati duhan ni nikotin.
- (4) Duhanski proizvodi, osim cigareta i duhana za samostalno motanje, izuzimaju se od zabrana utvrđenih u st. (1) do (3) ovog člana.
- (5) Ovaj član se ne primjenjuje na duhan za oralnu upotrebu.

Član 9.
(Laboratorijsko ispitivanje cigareta)

- (1) Cigarete koje se stavljaju u promet na teritoriji Federacije podliježu obaveznom laboratorijskom ispitivanju emisije katrana, nikotina i ugljen-monoksida.
- (2) Laboratorijsko ispitivanje iz stava (1) ovog člana vrši se u akreditovanim laboratorijama u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu.
- (3) Laboratorijsko ispitivanje iz stava (2) ovog člana vrši se prilikom svakog prvog stavljanja u promet cigareta i najmanje jednom godišnje u svakoj vrsti cigareta.
- (4) Akreditovani laboratoriji iz stava (2) ovog člana ne smiju biti u vlasništvu duhanske industrije ili pod direktnim ili indirektnim upravljanjem duhanske industrije.
- (5) Laboratorijsko ispitivanje katrana, nikotina i ugljen-monoksida obavlja se na osnovu ISO standarda:
 - a) za katran ISO 4387,
 - b) za nikotin ISO 10315,
 - c) za ugljen monoksid ISO 8454.
- (6) Tačnost mjerenja na svakom pojedinačnom pakovanju cigareta određuje se za katran i nikotin u skladu sa ISO standardom 8243.
- (7) Proizvođač ili uvoznik cigareta snosi troškove laboratorijskog ispitivanja cigareta pri stavljanju u promet tih proizvoda na teritoriji Federacije, kao i troškove obaveznog godišnjeg laboratorijskog ispitivanja u cilju provjere emisije katrana, nikotina i ugljen-monoksida u cigaretama.

- (8) Proizvođač ili uvoznik cigareta dužan je podnositi Federalnom ministarstvu zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo) obavještenje o promjeni sastava cigareta koje namjerava staviti u promet na teritoriji Federacije.
- (9) Ministarstvo i nadležni inspektor ovlašteni su da od proizvođača ili uvoznika cigareta, o njihovom trošku, traže i dodatna laboratorijska ispitivanja radi utvrđivanja i ocjene prisustva ili emisije drugih sastojaka koji nisu obuhvaćeni stavom (1) ovog člana, a čije se korištenje zabranjuje ovim zakonom.

Član 10.

(Dostavljanje podataka o duhanskim proizvodima)

- (1) Proizvođači i uvoznici duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje obavezni su najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu Ministarstvu dostaviti spisak svih sastojaka i njihovih količina po vrsti i tipu koji se koriste u proizvodnji duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.
- (2) Spisak iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži obrazloženje o uključivanju sastojaka u duhanskim proizvodima i kategoriju sastojaka.
- (3) Uz spisak iz stava (1) ovog člana obavezno se prilažu toksikološki podaci od proizvođača ili uvoznika za sastojke duhanskih proizvoda u zapaljenom i nezapaljenom stanju, pozivajući se na njihove efekte po zdravlje i osobine koje prouzrokuju zavisnost.
- (4) Spisak svih sastojaka po količini, vrsti i tipu dostavlja se za svaki duhanski proizvod koji iz proizvodnje izlazi kao samostalni duhanski proizvod namijenjen tržištu kao i za svaki duhanski proizvod koji se uveze na tržište Federacije, uključujući elektronske cigarete, bezdimni duhanski proizvod i biljni proizvod za pušenje.
- (5) Ministarstvo, u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federalni zavod za javno zdravlje), jednom godišnje, putem internet stranice, informiše javnost o podacima iz st. (1) do (3) ovog člana uz obavezu zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.
- (6) Ministar, na prijedlog Federalne komisije za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, donosi podzakonski akt kojim se propisuje sadržaj podataka i način izvještavanja o duhanskim, novim i ostalim proizvodima za pušenje.

Član 11.

(Obavještenje o novim duhanskim proizvodima)

- (1) Proizvođači i uvoznici novih duhanskih i ostalih proizvoda obavezni su podnijeti Ministarstvu obavještenje o novim proizvodima koje namjeravaju staviti na tržište.
- (2) Obavještenje iz stava (1) ovog člana podnosi se u elektronskom i pisanom obliku, najmanje šest mjeseci prije namjeravanog stavljanja na tržište.

Član 12.

(Sadržaj obavještenja)

- (1) Obavještenje iz člana 11. ovog zakona obavezno sadrži:
 - a) detaljan opis novog proizvoda;

- b) uputstvo za njegovu upotrebu;
 - c) podatke o sastojcima i emisijama.
- (2) Uz obavještenje iz člana 11. ovog zakona, proizvođači i uvoznici obavezno dostavljaju:
- a) dostupne naučne studije o toksičnosti, stvaranju zavisnosti i privlačnosti novog duhanskog proizvoda, posebno s obzirom na njegove sastojke i emisije;
 - b) dostupne studije, njihove sažetke i istraživanje tržišta o preferencijama različitih potrošačkih grupa, uključujući i mlade osobe i trenutne pušače;
 - c) druge dostupne i relevantne podatke, uključujući analizu rizika/koristi od proizvoda, njegove očekivane efekte na prestanak upotrebe duhana, te očekivane efekte na započinjanje upotrebe duhana i predviđena shvaćanja potrošača.
- (3) Proizvođači i uvoznici novih duhanskih i ostalih proizvoda obavezni su o svim novim ili ažuriranim informacijama o studijama, istraživanju i drugim informacijama iz stava (2) ovog člana obavijestiti Ministarstvo.
- (4) Novi duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje stavljeni na tržište moraju u potpunosti ispunjavati uslove iz ovoga zakona.

POGLAVLJE V. - PAKOVANJE I OZNAČAVANJE DUHANSKIH PROIZVODA

Član 13.

(Podaci na pojedinačnim pakovanjima)

- (1) Svako pojedinačno pakovanje duhanskog proizvoda koje se nalazi u prometu i prodaje na tržištu Federacije mora sadržavati slijedeće podatke:
- a) naziv i adresu proizvođača i uvoznika;
 - b) broj jedinica u pojedinačnim pakovanjima duhanskih proizvoda, te
 - c) naziv i adresu onoga ko vrši pakovanje, u slučajevima kada proizvođači nisu izvršili sami pakovanje.
- (2) Označavanje duhana i duhanskih proizvoda vrše proizvođači, odnosno uvoznici duhanskih proizvoda.

Član 14.

(Zdravstvena upozorenja na pakovanjima duhanskih proizvoda)

- (1) Sva pakovanja duhanskih proizvoda, pojedinačno i vanjsko, moraju sadržavati zdravstvena upozorenja na jezicima u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- (2) Zdravstvena upozorenja kojim se ukazuje na štetnost upotrebe duhanskih proizvoda iz stava (1) ovog člana uključuju:
- a) opšta upozorenja;
 - b) kombinovana upozorenja; i
 - c) informativne poruke.
- (3) Ministar donosi podzakonski akt o označavanju pakovanja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, a što podrazumijeva sadržaj i izgled zdravstvenih upozorenja, tekst i dimenzije zdravstvenih upozorenja, upotrebu fotografija ili odgovarajućih ilustracija i način njihovog štampanja, termine za rotaciju navedenih oznaka na svim vrstama duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje,

bezdimnih duhanskih proizvoda i elektronskih cigareta, te druge podatke neophodne za sigurno označavanje.

Član 15. (Predstavljanje proizvoda)

- (1) Označavanje pojedinačnih pakovanja, vanjskih pakovanja, kao ni sam duhanski proizvod ne smiju sadržavati nikakav element ni obilježja koja:
 - a) promovišu duhanski proizvod ili potiču na njegovu upotrebu stvaranjem pogrešnog dojma o njegovim svojstvima, učincima na zdravlje, opasnostima ili emisijama; oznake ne smiju sadržati nikakve podatke o sadržaju nikotina, katrana ni ugljičnog monoksida u duhanskom proizvodu;
 - b) sugerišu da je određeni duhanski proizvod manje štetan od drugih ili da nastoji smanjiti učinak nekih štetnih sastojaka dima ili da djeluje vitalizirajuće, energetski, ozdravljujuće, pomlađujuće ili ima prirodna ili organska svojstva ili da ima druge zdravstvene ili životne koristi;
 - c) upućuju na okus, miris, bilo kakve arome ili druge aditive ili njihovu odsutnost;
 - d) nalikuje na hranu ili kozmetički proizvod;
 - e) sugerišu da određeni duhanski proizvod ima poboljšanu biorazgradivost ili druge prednosti za okoliš.
- (2) Na vanjskim i pojedinačnim pakovanjima duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje zabranjeno je korištenje termina:
 - a) "light";
 - b) "super light";
 - c) "ultra light";
 - d) "slim";
 - e) "full flavour";
 - f) "ekstra";
 - g) "ultra";i sličnih termina.
- (3) Pojedinačna pakovanja kao ni vanjska pakovanja ne smiju sugerisati ekonomske prednosti uključivanjem štampanih kupona, ponuda za popuste, upućivanja na besplatnu distribuciju, ponuda „dva za jedan“ ili drugih sličnih ponuda.
- (4) Zabranjeni elementi i obilježja iz st. (1) i (2) ovog člana podrazumijevaju tekstove, simbole, imena, zaštitne znakove, figurativne i druge oznake, ali nisu ograničeni na njih.

Član 16. (Izgled i sadržaj pojedinačnih pakovanja)

- (1) Pojedinačna pakovanja cigareta moraju biti u obliku kvadra i sadržavati najmanje 20 cigareta. Oblik kvadra podrazumijeva oštre rubove. Zaobljeni i ukošeni rubovi kvadra prihvatljivi su pod uslovom da zdravstveno upozorenje obuhvata površinu istovjetnu onoj na pojedinačnom pakovanju bez takvih rubova.
- (2) Pojedinačna pakovanja duhana za samostalno motanje moraju biti u obliku kvadra ili u cilindričnom obliku ili u obliku vrećice i sadržavati najmanje 30 g duhana.

- (3) Pojedinačno pakovanje cigareta može biti od kartona ili mekog materijala i ne smije imati otvor koji se može ponovno zatvoriti ili zapečatiti nakon što je jednom otvoren, osim preklopnog poklopca i kutije sa zglobnim poklopcem. Kod pakovanja s preklopnim poklopcem ili zglobnim poklopcem, poklopac može biti pričvršćen samo za zadnju stranu pojedinačnog pakovanja.

POGLAVLJE VI. - ELEKTRONSKE CIGARETE, BEZDIMNI PROIZVODI ZA PUŠENJE I BILJNI PROIZVODI ZA PUŠENJE

Član 17.

(Stavljanje u promet elektronskih cigareta)

- (1) Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, obavezni su, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, Ministarstvu dostaviti izvještaj o svim elektronskim cigaretama i posudama za ponovno punjenje na tržištu Federacije.
- (2) Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje podnose obavještenje Ministarstvu o svim takvim proizvodima, kao i o svim značajnijim izmjenama takvih proizvoda, koje namjeravaju staviti na tržište.
- (3) Obavještenje iz stava (2) ovog člana se podnosi u elektronskom i pisanom obliku šest mjeseci prije namjeravanog stavljanja na tržište i sadrži:
- a) ime i podatke za kontakt proizvođača, odgovornog lica, odnosno uvoznika;
 - b) popis svih sastojaka sadržanih u proizvodu i emisija koje nastaju korištenjem proizvoda, po robnoj marki i tipu, uključujući i njihove količine;
 - c) toksikološke podatke o sastojcima i emisijama tog proizvoda, uključujući zagrijani proizvod, a koji se osobito odnose na njihove efekte na zdravlje potrošača kad se udišu i na sve efekte stvaranja zavisnosti;
 - d) opis sastavnih dijelova proizvoda uključujući, gdje je to primjenjivo, mehanizme za otvaranje i punjenje elektronske cigarete ili posudu za punjenje;
 - e) informacije o dozi i unosu nikotina prilikom upotrebe u uobičajenim ili razumno predvidivim uslovima;
 - f) izjavu da proizvođač, odnosno uvoznik snose punu odgovornost za količinu i sigurnost proizvoda kod stavljanja na tržište i korištenja u uobičajenim okolnostima ili relativno predvidivim uslovima.
- (4) Uslovi za stavljanje elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje na tržište su:
- a) tekućina koja sadrži nikotin stavlja se na tržište isključivo u za to namijenjenim posudama za ponovno punjenje koji nemaju zapreminu veću od 10 ml, u potrošnim elektronskim cigaretama ili u ulošcima za jednokratnu upotrebu, i da ulošci ili tankovi ne premašuju zapreminu od 2 ml;
 - b) tekućina koja sadrži nikotin ne smije sadržavati više od 20 mg/ml nikotina;
 - c) tekućina koja sadrži nikotin ne smije sadržavati aditive navedene u članu 8. stav (1) ovog zakona;
 - d) za proizvodnju tekućine koja sadrži nikotin smiju se koristiti samo sastojci visoke čistoće. Tvari koje nisu navedene među sastojcima iz stava (3) tačka b) ovog člana prisutne su u tekućini koja sadrži nikotin samo u tragovima ako te tragove prilikom proizvodnje tehnički nije moguće izbjeći;

- e) osim nikotina, jedini sastojci koji se koriste u tekućini koja sadrži nikotin ne predstavljaju opasnost za ljudsko zdravlje u zagrijanom ili nezagrijanom obliku;
 - f) elektronske cigarete moraju oslobađati doze nikotina u ujednačenim nivoima;
 - g) elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje takvi su da djeca njima ne mogu rukovati i da na njima nisu moguće neovlaštene izmjene, zaštićeni su od lomljenja i curenja te imaju mehanizam koji osigurava ponovno punjenje bez curenja.
- (5) Ispunjenje uslova iz stava (4) ovog člana kontroliše akreditovana laboratorija u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu.
- (6) Troškove obavezne laboratorijske kontrole za elektronske cigarete koje se stavljaju na tržište snosi proizvođač, odnosno uvoznik proizvoda.

Član 18.

(Označavanje pakovanja elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje)

- (1) Svako pojedinačno pakovanje elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje mora sadržavati letak sa sljedećim podacima:
- a) uputstvo za korištenje i pohranjivanje proizvoda, uključujući i obavijest da se upotreba proizvoda ne preporučuje mladim osobama i nepušačima;
 - b) kontraindikacije;
 - c) upozorenje za posebne rizične grupe;
 - d) moguće štetne efekte;
 - e) podatke o stvaranju zavisnosti i toksičnosti, kao i
 - f) podatke za kontakt proizvođača ili uvoznika i pravnog ili fizičkog lica za kontakt.
- (2) Pojedinačno pakovanje i vanjsko pakovanje elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje:
- a) uključuje spisak svih sastojaka sadržanih u proizvodu u padajućem redoslijedu po masi, te podatak o sadržaju nikotina u proizvodu i oslobađanje po dozi, serijski broj i preporuku da se proizvod drži izvan dohvata djece;
 - b) ne dovodeći u pitanje tačku a) ovog stava, ne uključuje elemente niti obilježja iz člana 15. ovog zakona, uz izuzetak tač. a) i c) člana 15. ovog zakona u vezi sa podatkom o sadržaju nikotina i o aromama; i
 - c) nose jedno od sljedećih zdravstvenih upozorenja: „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost. Ne preporučuje se za upotrebu nepušačima.” ili „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost.”
- (3) Zdravstvena upozorenja iz tačke c) stava (2) ovog člana trebaju se nalaziti na dvjema najvećim površinama pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja i pokrivati 35% površine pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.
- (4) Ministarstvo može od proizvođača, odnosno uvoznika, zatražiti i dodatne informacije o sigurnosti i aspektima kvalitete ili o bilo kakvim štetnim efektima elektronskih cigareta i posuda za punjenje tih proizvoda.

Član 19.
(Označavanje bezdimnih duhanskih proizvoda)

- (1) Svako pojedinačno pakovanje i sva vanjska pakovanja bezdimnih duhanskih proizvoda moraju sadržavati sljedeće zdravstveno upozorenje: „Ovaj duhanski proizvod šteti Vašem zdravlju i stvara zavisnost.“.
- (2) Zdravstveno upozorenje iz stava (1) ovog člana:
 - a) treba da se nalazi na dvjema najvećim površinama pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja, i
 - b) pokriva 35% površine pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.

Član 20.
(Označavanje biljnih proizvoda za pušenje)

- (1) Svako pojedinačno pakovanje i sva vanjska pakovanja biljnih proizvoda za pušenje moraju sadržavati sljedeće zdravstveno upozorenje: „Pušenje ovog proizvoda škodi Vašem zdravlju.“.
- (2) Zdravstveno upozorenje iz stava (1) ovog člana:
 - a) treba da se nalazi na prednjoj i zadnjoj površini pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja, i
 - b) pokriva 35% pripadajuće površine pojedinačnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.

**POGLAVLJE VII. - ZABRANA REKLAMIRANJA, PROMOCIJE I
SPONZORISANJA DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA
PUŠENJE**

Član 21.
(Zabrana reklamiranja)

Zabranjeno je:

- a) direktno ili indirektno reklamirati, sponzorirati i na bilo koji način promovirati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje, uključujući elektronske cigarete;
- b) sponzorirati događaje i aktivnosti grupa ili pojedinaca s ciljem ili mogućim efektom direktne ili indirektno promocije duhanskog proizvoda, upotrebe duhana i ostalih proizvoda za pušenje;
- c) pružanje finansijske ili druge pomoći od duhanske industrije događajima, aktivnostima, pojedincima ili grupama (kao što su sportski ili umjetnički događaji, individualni sportisti ili timovi, individualni umjetnici ili umjetničke grupe, organizacije za socijalnu zaštitu, vladine i nevladine organizacije i institucije, političari, političke stranke);
- d) isticati logotipe duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, bilo da se radi o audio, vizuelnim ili audio-vizuelnim materijalima, što uključuje, ali se ne ograničava, na zabranu reklamiranja i promovisanja:
 1. u printanim medijima (novine, katalogi, časopisi, letci, brošure, pisma, reklamni panoi, svjetleće reklame, stalci za prodaju, plakati, znakovi);
 2. u zemaljskim i satelitskim audio-vizuelnim medijima/elektronskim medijima;

3. u predstavama, filmovima, DVD, CD, računarskim igrama, video-igrama, mobilnim aplikacijama, te na drugim digitalnim komunikacijskim platformama (uključujući internet i mobitel);
 4. na robama i materijalima, uključujući čaše, pepeljare, suncobrane, stolice, upaljače, dijelove odjeće i slično;
 5. na fasadama stambenih objekata;
 6. na vozilima, osim vozila u vlasništvu proizvođača;
- e) pružanje finansijske ili druge pomoći od duhanske industrije ugostiteljskim objektima u zamjenu za izgradnju ili adaptaciju prostora za promociju duhanskih i drugih proizvoda za pušenje, uključujući opremanje ugostiteljskih objekata tendama, suncobranima i sličnim promotivnim materijalom;
 - f) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje u setu s drugom robom i uslugama;
 - g) besplatno distribuirati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje tokom istraživanja tržišta i degustacije;
 - h) vršiti razmjenu duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje za drugi duhanski proizvod ili drugu robu, radove i usluge;
 - i) s ciljem pribavljanja robe, radova i usluga upotrebljavati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje;
 - j) nuditi ili davati bonus, premiju, poklon, novac ili nuditi povrat novca za kupovinu ili upotrebu duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, te davati popust na cijenu duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda na bilo koji način, uključujući izdavanje kupona i bonova;
 - k) omogućavati učešće u nagradnoj igri, lutriji, takmičenju ili događaju, koji su direktno ili indirektno vezani za duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje, koja se uslovljavaju kupovinom ili upotrebom duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje;
 - l) reklamirati proizvode koji svojim oblikom, nazivom ili namjenom neposredno podstiču potrošnju proizvoda za pušenje, a koji se ne smatraju duhanskim i ostalim proizvodima za pušenje;
 - m) distribuirati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje bez naknade, uključujući poklone od subjekata koji ih proizvode, uvoze ili njima trguju, kao i od drugih subjekata duhanske industrije;
 - n) upotrebljavati duhanske i ostale proizvode za pušenje prilikom javnih nastupa i prikazivati lica koja puše na televiziji, s izuzetkom filmskog programa i umjetničkih djela; i
 - o) reklamirati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje putem Interneta.

Član 22.

(Obavještenja koja ne predstavljaju reklamiranje)

Izuzetno od odredbi člana 21. ovog zakona reklamiranje ne obuhvata:

- a) obavještenja za dobijene nagrade i druga javna priznanja za kvalitet proizvoda, koji su postignuti tokom proizvodnje duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, ali bez navođenja naziva proizvoda od proizvođača i uvoznika tih proizvoda putem medija;
- b) obavještenja tokom održavanja specijalizovanih sajmova i izložbi u prostoru sajma ili izložbe, u vrijeme prezentacije novih proizvoda, koji se organizuju u zatvorenim prostorima;

- c) obavještenja o kvaliteti i druge karakteristike duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje objavljena u stručnim knjigama, časopisima i drugim stručnim izdanjima koja su posebno namijenjena za proizvođače i uvoznike ovih proizvoda.
- d) isticanje riječi i izvedenica od riječi „duhan, duhanski proizvod i ostali proizvod za pušenje“ u nazivu proizvođača i distributera duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

POGLAVLJE VIII. - ZABRANA PRODAJE DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Član 23.

(Mjesta prodaje duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje)

- (1) Duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje mogu biti postavljeni ili biti vidljivi u trgovinskim objektima, ali ne smiju biti izloženi u komercijalnu svrhu niti na jednom drugom mjestu niti se smiju prodavati na način da kupci mogu slobodno uzeti robu.
- (2) Duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje mogu se prodavati samo u zatvorenim pakovanjima.
- (3) Zabranjena je prodaja duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje koji nisu u originalnom pakovanju proizvođača ili uvoznika.
- (4) Zabranjeno je:
 - a) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje putem automata za prodaju cigareta, sa polica supermarketa, samoposluga i sličnih prodavnica u kojim kupci mogu slobodno uzeti robu;
 - b) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje putem interneta;
 - c) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje u objektima i dvorištima zdravstvenih objekata i dvorišta za sportske i kulturne aktivnosti;
 - d) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje u objektima koji su od ulaznih vrata predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, te visokoškolskih ustanova udaljeni u radijusu manjem od 100 m;
 - e) prodavati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje na pijacama i drugim improvizovanim nelegalnim mjestima prodaje.
- (5) Zabranjeno je instalirati, postavljati ili koristiti automate za prodaju duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje na javnim mjestima.

Član 24.

(Zabrana prodaje duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje)

- (1) Zabranjeno je prodavati ili poklanjati u komercijalne svrhe cigarete pojedinačno ili u pakovanjima sa manje od 20 komada ili u rinfuzi.
- (2) Zabranjeno je prodavati duhan ili duhanske proizvode u kombinaciji/setu s drugim proizvodima.
- (3) Duhan, duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje se ne smiju razmijenjivati ili poklanjati u aranžmanu u kojem su kombinovani ili nisu vizuelno odvojeni od ostalih proizvoda.

- (4) Zabranjena je prodaja proizvoda koji nisu duhanski, ali imaju naziv bilo koje vrste duhana ili znak raspoznavanja, amblem, ili sličan znak koji asocira na duhanski proizvod.
- (5) Zabranjena je prodaja duhana za oralnu upotrebu i njegovo stavljanje na tržište.
- (6) Na duhanske proizvode sa svojstvenom aromom odredbe ovog zakona primjenjuju se od 20. maja 2020.godine. Nakon isteka tog roka, Federalna komisija za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje je ovlaštena da predloži novi rok, a prema propisima Evropske unije. Prijedlog se dostavlja Vladi Federacije radi prihvatanja, a Parlamentu Federacije radi davanja saglasnosti.

POGLAVLJE IX. - SPREČAVANJE PRISTUPA MALOLJETNIM LICIMA DUHANSKIM PROIZVODIMA I OSTALIM PROIZVODIMA ZA PUŠENJE

Član 25.

(Sprečavanje pristupa maloljetnim licima duhanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje)

- (1) Zabranjeno je prodavati i poklanjati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje licima mlađim od 18 godina.
- (2) Na svim mjestima na kojima se prodaju duhan i duhanski proizvodi mora biti vidno istaknuta oznaka o zabrani prodaje duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina, koja se sastoji od grafičkog znaka zabrane prodaje i teksta: „Zabranjena prodaja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18. godina.“
- (3) Prodavac može zatražiti da lice, za koje smatra da je mlađe od 18 godina, odgovarajućom ispravom dokaže punoljetnost. Ako lice odbije dokazati punoljetstvo odgovarajućom ispravom, prodavac je obavezan uskratiti prodaju traženog duhanskog ili drugog proizvoda za pušenje.
- (4) Licima mlađim od 18 godina zabranjeno je da prodaju ili poklanjaju duhan, duhanske proizvode, kao i ostale proizvode za pušenje koji ih mogu podstaknuti na pušenje.
- (5) Zabranjena je prodaja slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci, a koji imaju oblik bilo koje vrste duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje ili slikovno (crtežom) upućuju na pušenje.
- (6) U cilju sprječavanja pristupa maloljetnih lica duhanskim i ostalim proizvodima za pušenje Ministarstvo može poduzimati i dodatne regulatorne mjere.
- (7) Ministar donosi podzakonski akt o obliku i sadržaju oznaka o zabrani prodaje i zabrani pušenja.

POGLAVLJE X. - EDUKACIJA, INFORMISANJE I JAČANJE JAVNE SVIJEŠTI

Član 26.

(Aktivnosti u vaspitno-obrazovnim ustanovama)

- (1) Nadležna kantonalna ministarstva obrazovanja, u saradnji sa kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u Federaciji (u daljem tekstu: kantonalni zavodi

za javno zdravstvo), obavezna su u nastavne programe za osnovnu i srednju školu uključiti temu o štetnosti pušenja za zdravlje.

- (2) Sve vaspitno-obrazovne ustanove obavezne su na vidno mjesto istaknuti postere i druge promotivne materijale i vizuelne grafikone sa tekstom i slikom koji ukazuju na zabranu upotrebe duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina i upozorenje o štetnosti tih proizvoda za zdravlje.

Član 27.

(Jačanje javne svijesti i informisanje)

- (1) Federalni zavod za javno zdravstvo i kantonalni zavodi za javno zdravstvo su obavezni preduzeti potrebne aktivnosti s ciljem kreiranja i provođenja programa koji na stručan način educiraju javnost o štetnosti pušenja i istovremeno ohrabruju na prekid konzumiranja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.
- (2) Javne radio-televizijske stanice, u dogovoru sa nadležnim tijelima iz stava (1) ovog člana, emitiraju utvrđeni sadržaj programa.

POGLAVLJE XI. - PROGRAM ZA KONTROLU UPOTREBE DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Član 28.

(Program za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje)

- (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) donosi odluku kojom se usvaja multisektorski Program za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (u daljem tekstu: Program) u cilju jačanja društvene brige za zdravlje stanovništva u Federaciji, očuvanja i unaprjeđenja zdravlja, otkrivanja i suzbijanja faktora rizika za nastanak oboljenja, te sticanja znanja i navika o zdravom načinu života.
- (2) Program iz stava (1) ovog člana predlaže Federalna komisija za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, putem Ministarstva.
- (3) Nosioци implementacije Programa su nadležna ministarstva Vlade Federacije i druge institucije, zavodi, ustanove i organizacije.
- (4) Sredstva za provođenje Programa osiguravaju se iz budžeta Vlade Federacije, odnosno budžeta nadležnih ministarstva, kao i drugih izvora shodno nosiocima aktivnosti definisanim u Programu, a u skladu sa programskim potrebama i zavisno od finansijskih mogućnosti nosioca aktivnosti.

POGLAVLJE XII. - FEDERALNA KOMISIJA ZA KONTROLU UPOTREBE DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Član 29.
**(Federalna komisija za kontrolu upotrebe duhana,
duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje)**

- (1) Vlada Federacije rješenjem imenuje Federalnu komisiju za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (u daljnjem tekstu: Federalna komisija).
- (2) Federalna komisija iz stava (1) ovog člana ima 11 članova, i sastoji se od predstavnika:
 - a) Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta,
 - b) Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
 - c) Federalnog ministarstva okoliša i turizma,
 - d) Federalnog ministarstva trgovine,
 - e) Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke/Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti,
 - f) Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova/Federalnog ministarstva unutarnjih poslova,
 - g) Federalnog ministarstva finansija/Federalnog ministarstva financija,
 - h) Federalne uprave za inspekcijske poslove,
 - i) Federalnog ministarstva zdravstva,
 - j) predstavnik sektora civilnog društva, i to iz nevladinih organizacija koje se bave oblašću prevencije zaštite od pušenja i upotrebe duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, i
 - k) federalni koordinator za kontrolu duhana.
- (3) Prilikom imenovanja Federalne komisije vodi se računa o ravnopravnoj zastupljenosti oba spola.
- (4) Postupak izbora i imenovanja novih članova Federalne komisije, zbog zamjene ili ostavke dotadašnjih članova, istovjetan je postupku i načinu izbora i imenovanja članova koji se zamjenjuju.
- (5) Stalni član Federalne komisije za kontrolu duhana je, po funkciji koju obavlja, federalni koordinator za kontrolu duhana, koji se bira na osnovu propisa o zdravstvenoj zaštiti, te ne podliježe procesu imenovanja propisanom za ostale članove Federalne komisije.
- (6) Federalna komisija može u svoj rad uključivati, po potrebi, predstavnike institucija, kao i nevladinih organizacija, te stručna lica iz akademske i istraživačke zajednice iz oblasti koje su od značaja za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.
- (7) Mandat članova Federalne komisije traje četiri godine.
- (8) Federalna komisija donosi Poslovnik o radu i za svoj rad odgovara Vladi Federacije.
- (9) Federalna komisija podnosi Vladi Federacije svoj izvještaj o radu jednom godišnje, i to najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 30.
(Nadležnosti Federalne komisije)

Federalna komisija nadležna je da:

- a) prati pojavnost pušenja, proučava i zajedno sa drugim nadležnim tijelima predlaže mjere i aktivnosti za smanjenje upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, uključujući i programe odvikavanja od pušenja;

- b) predlaže i organizuje izdavanje publikacija radi promocije zdravog načina života;
- c) predlaže programe odvikavanja od pušenja;
- d) predlaže i prati provedbu Programa;
- e) prati globalne, regionalne i lokalne trendove vezano za smjernice i politike prevencije i odvikavanja od pušenja;
- f) saraduje s međunarodnim tijelima koja prate problematiku kontrole duhana;
- g) učestvuje u pripremi izvještaja o učestalosti navika pušenja i rezultatima trajnih preventivnih akcija;
- h) saraduje s vladinim i nevladinim organizacijama i udruženjima, i
- i) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i drugim povezanim propisima koji se odnose na osnovne zadatke Federalne komisije.

POGLAVLJE XIII. - REGULISANJE ODNOSA IZMEĐU VLADE FEDERACIJE, OSTALIH ORGANA I INSTITUCIJA DRŽAVNE UPRAVE I INDUSTRIJE DUHANA

Član 31.

(Odnosi Vlade Federacije, ostalih organa i institucija državne uprave i industrije duhana)

- (1) Odnosi između Vlade Federacije i ostalih organa i institucija državne uprave i industrije duhana ograničeni su samo na one odnose potrebne za efektivno regulisanje industrije duhana i njenih proizvoda.
- (2) Prilikom uspostave odnosa sa industrijom duhana Vlada Federacije je dužna osigurati potpunu transparentnost i informisati javnost o prirodi i razlozima tih odnosa.
- (3) Fabrike za proizvodnju duhana i duhanskih proizvoda, kao i firme za uvoz koje su u vlasništvu Vlade Federacije moraju poslovati pod uslovima i ograničenjima kako je propisano ovim zakonom.
- (4) Vladi Federacije, organima i institucijama državne uprave, te javnim institucijama i političkim strankama, nije dozvoljeno:
 - a) da prime dobrovoljni doprinos bilo koje vrste od predstavnika duhanske industrije, osim ako on ne proizilazi iz zakonske obaveze;
 - b) da učestvuju u podršci, prilagođavanju ili prihvatanju sporazuma, memoranduma o razumijevanju, angažmana sa predstavnicima industrije duhana koji bi bili u suprotnosti legalno primjenjujućim mjerama kontrole duhana;
 - c) da putem direktnog ili indirektnog angažmana uključe ili budu uključeni u inicijative, kampanje ili programe koje finansira duhanska industrija, uključujući i programe u vezi s kontrolom duhana ili promocijom javnog zdravlja;
 - d) da pruže podršku ili privilegiju licu ili kompaniji koja se bavi bilo kojom fazom uvoza ili prodaje duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.
- (5) Nosiocu javnog položaja i kandidatu za vršenje javne funkcije nije dozvoljeno i smatra se da je u sukobu interesa ako:

- a) prima doprinose, poklone ili privilegije od predstavnika duhanske industrije, ili je
- b) na drugi način uključen u rad takvih društava.

POGLAVLJE XIV. - NADZOR NAD PROVEDBOM ZAKONA

Član 32.

(Organi nadzora nad provedbom zakona)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona obavljaju Federalna uprava za inspeksijske poslove putem nadležnih federalnih inspektora i kantonalni organi za inspeksijske poslove, putem nadležnih kantonalnih inspektora, i to:
 - a) kantonalni sanitarni inspektori nad primjenom člana 5. stav (1) ovog zakona i člana 6. st. (4) do (6) ovog zakona;
 - b) federalni i kantonalni inspektor rada nad primjenom člana 5. stav (1) ovog zakona kod subjekata nadzora, kako je to razgraničenje nadležnosti utvrđeno propisima o radu, a koja se odnosi na mjesta rada;
 - c) federalni i kantonalni zdravstveni inspektori nad primjenom člana 7. st. (4) i (5) ovog zakona;
 - d) federalni i kantonalni tržišni inspektori nad primjenom člana 8. ovog zakona, člana 9. st. (1), (5) do (8) ovog zakona i nad primjenom čl. 13. do 25. ovog zakona;
 - e) kantonalni prosvjetni inspektori nad primjenom člana 26. ovog zakona.
- (2) Nadležna ministarstva unutrašnjih poslova obavljaju nadzor nad primjenom člana 5. stav (2) ovog zakona.
- (3) Organi iz st. (1) i (2) ovog člana međusobno sarađuju, dostavljaju obavještenja o preduzetim mjerama, pružaju neposrednu pomoć jedni drugima i preduzimaju zajedničke mjere i aktivnosti neophodne za provođenje nadzora nad provedbom zakona.

Član 33.

(Ovlasti inspektora)

- (1) U vršenju inspeksijskog nadzora iz člana 32. ovog zakona, u okviru svog djelokruga, svaki inspektor je ovlašten kako slijedi:
 - a) kantonalni sanitarni inspektor:
 - da zabrani upotrebu duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u zatvorenim javnim prostorima, u skladu s odredbama ovog zakona;
 - da zabrani određivanje posebne prostorije za pušenje suprotno ovom zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
 - b) federalni i kantonalni inspektor rada:
 - da naloži zabranu pušenja na mjestima rada, u skladu sa odredbama ovog zakona;
 - da naloži postavljanje oznaka o zabrani pušenja u javnim zatvorenim prostorima – mjestima rada.
 - c) federalni i kantonalni zdravstveni inspektor:
 - da zabrani upotrebu duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u zdravstvenim ustanovama, u skladu s odredbama ovog zakona;

- da zabrani određivanje posebne prostorije za pušenje suprotno ovom zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
 - da naredi određivanje posebne prostorije za pušenje u zdravstvenim ustanovama, u kojima je to dozvoljeno shodno odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.
- d) federalni i kantonalni tržišni inspektor:
- da zabrani uvoz duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, koji ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona;
 - da zabrani promet i naredi uništavanje duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, čiji sastav, pakovanje i oznake ne odgovaraju zahtjevima propisanim ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakon;
 - da zabrani reklamiranje, promociju, sponzorisanje i poklanjanje u komercijalne svrhe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje i prikazivanje na televiziji lica koja upotrebljavaju duhanske proizvode;
 - da zabrani prodaju duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje putem Interneta, u objektima i dvorištima zdravstvenih i vaspitno-obrazovnih ustanova, objektima i dvorištima za sportske aktivnosti, rekreaciju i kulturu, na uličnim i pijačnim tezgama;
 - da zabrani postavljanje automata za prodaju duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
 - da zabrani prodaju duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje koji nisu u originalnom i zatvorenom pakovanju;
 - da zabrani prodaju i poklanjanje duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u setu s drugim proizvodima;
 - da zabrani proizvodnju i promet duhana za oralnu upotrebu, te naloži njegovo uništavanje;
 - da zabrani angažovanje lica mlađih od 18 godina za prodaju duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
 - da zabrani prodaju i poklanjanje duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina;
 - da, na prodajnim mjestima, naloži postavljanje upozorenja o zabrani prodaje duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina;
 - da zabrani prodaju i naredi uništavanje slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci, koji svojim oblikom podsjećaju na duhanske i ostale proizvode za pušenje;
 - da zabrani proizvodnju i promet i naloži uništavanje drugih proizvoda koji nose naziv ili logo proizvođača, odnosno naziv, logo ili drugu oznaku i oblik koji podsjeća na duhan, duhanske i ostale proizvode za pušenje;
 - da naloži laboratorijsko ispitivanje duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u akreditovanoj laboratoriji u skladu sa ISO standardima;
 - da naloži proizvođaču i uvozniku obavezno godišnje laboratorijsko ispitivanje u cilju provjere emisije katrana, nikotina i ugljen-monoksida u cigaretama;
 - da naloži proizvođaču i uvozniku cigareta dostavljanje spiska svih sastojaka i njihovih količina po vrsti i tipu cigareta, sa toksikološkim podacima o sastojcima i obavještenje o svakoj promjeni sastava;

- da naloži proizvođaču i uvozniku duhanskih proizvoda dostavljanje izvještaja Ministarstvu o duhanskim, novim i ostalim proizvodima za pušenje u skladu sa članom 18. ovog zakona i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.
- e) kantonalni prosvjetni inspektor:
- da naredi vaspitno-obrazovnim ustanovama da se na vidna mjesta postave posteri i drugi promotivni materijali i vizuelni grafikoni s tekстом i slikom koji ukazuju na zabranu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina i upozorenje o štetnosti tih proizvoda za zdravlje.
- (2) Inspektori iz stava (1) ovog člana mogu da zabrane ili nalože poduzimanje i drugih mjera u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona, kao i propisu o inspekcijama u Federaciji.
- (3) Oduzimanje i uništavanje duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, na osnovu ovlasti inspektora utvrđenih u ovom članu, provodi se u skladu sa propisima o postupku raspolaganja, čuvanja, prodaje ili uništenja privremeno oduzete robe u inspekcijском nadzoru.

Član 34. **(Primjena relevantnih propisa)**

Na rad nadležnih inspekcija Federalne i kantonalne uprave za inspekcijske poslove u pogledu vođenja inspekcijског nadzora, shodno se primjenjuju odredbe propisa o inspekcijama u Federaciji i propisa o upravnom postupku.

POGLAVLJE XV. - KAZNE NE ODREDBE

Član 35. **(Novčane kazne za prekršaj iz čl. 5., 6. i 7. ovog zakona)**

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje ne zabrani upotrebu duhanskih proizvoda u skladu s članom 5. stav (1) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM kaznit će se vlasnik i korisnik prostora, odnosno mjesta u kojem je pušenje zabranjeno, kao i osoba zadužena za poslovanje ugostiteljskog objekta, koji propusti izvršiti radnje propisane članom 6. st. (4) i (5), kao i stavom (6) istog člana ovog zakona.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje, suprotno članu 7. st. (3) i (4) ovog zakona, ne odredi posebnu prostoriju za pušenje.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.000 KM za prekršaj iz stava (4) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 36.

(Novčane kazne za prekršaj iz čl. 8. i 9, kao i čl. od 13. do 21. ovog zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj privredno društvo i drugo pravno lice koje se bavi proizvodnjom, uvozom i prometom duhanskih proizvoda ako ne istakne podatke, odnosno prodaje duhanske proizvode suprotno čl. 8. i 9. ovog zakona, kao i čl. od 13. do 20. ovog zakona i krši odredbe člana 21. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 3.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 3.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice registrovano kod nadležnog organa za obavljanje samostalne djelatnosti.

Član 37.

(Novčane kazne za prekršaj iz člana 23. ovog zakona)

- (1) Novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje prodaje duhanske proizvode suprotno odredbama člana 23. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 250 KM do 1.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.500 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice registrovano kod nadležnog organa za obavljanje samostalne djelatnosti.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.000 KM kaznit će se fizičko lice za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 38.

(Kazne za prekršaj iz čl. 24, 25. i 26. ovog zakona)

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje postupi suprotno odredbama čl. 24. i 25., kao i člana 26. stav (2) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 250 KM do 1.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice registrovano kod nadležnog organa za obavljanje samostalne djelatnosti.

Član 39.

(Ostale kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 100 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje:
 - a) upotrebljava duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje, osim duhana za žvakanje i duhana za šmrkanje, u zatvorenim javnim prostorima, mjestima rada i u javnom prevozu, suprotno članu 5. ovog zakona;

- b) besplatno nudi duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje na javnom zatvorenom mjestu u svrhu reklamiranja i promocije;
 - c) upotrebljava duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje, osim duhana za žvakanje i duhana za šmrkanje, u privatnim sredstvima prevoza u kojem se nalazi maloljetno lice ili više njih.
- (2) Novčanu kaznu iz stava (1) tačke a) i b) ovog člana, u formi prekršajnog naloga, izriče nadležni inspektor, a novčanu kaznu iz stava (1) tačka c) ovog člana izriče policijski službenik koji obavlja nadzor.

Član 40. **(Prekršajni nalog)**

U slučaju da nadležni inspektor utvrdi da se duhan i ostali proizvodi za pušenje prodaju i poklanjaju suprotno odredbama čl. 23. do 25. ovog zakona, izdaje prekršajni nalog kojim će, osim novčane kazne u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, izreći i zaštitnu mjeru oduzimanja predmeta i zaštitnu mjeru zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

POGLAVLJE XVI. - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 41. **(Početak primjene propisa)**

- (1) Obaveze za fizička lica nastupaju sa danom početka primjene ovog zakona.
- (2) Ustanove, preduzeća i druga pravna lica dužni su svoja akta uskladiti s odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od početka primjene ovog zakona.
- (3) Industrija duhana obavezna je svoj rad i poslovanje uskladiti s odredbama ovoga zakona u roku od 18 mjeseci od početka primjene ovog zakona, odnosno od dana stupanja na snagu podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona.
- (4) Pravna lica, u čijim objektima postoje izuzeci od zabrane pušenja u skladu sa ovim zakonom, bilo da su u njihovom vlasništvu ili su im dati na korištenje, dužni su uskladiti svoj rad s odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu podzakonskog propisa koji se donosi na osnovu člana 7. ovog zakona.
- (5) Kazne za lica iz st. (1) do (4) ovog člana propisane ovim zakonom počet će se naplaćivati nakon isteka 12 mjeseci od početka primjene ovog zakona, odnosno od dana stupanja na snagu podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 42. **(Donošenje podzakonskih akata)**

- (1) U roku od 12 mjeseci od početka primjene ovog zakona ministar će donijeti provedbene propise na osnovu ovog zakona kojima se reguliše sljedeće:
 - a) uslovi za posebne prostorije za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja, iz člana 7. ovog zakona,

- b) označavanje pakovanja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, iz člana 15. ovog zakona.
- (2) Do donošenja podzakonskog akta iz tačke b) stava (1) ovog člana primjenjivat će se Pravilnik o označavanju pakovanja duhanskih prerađevina ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/11).

Član 43.
(Imenovanje Federalne komisije)

Vlada Federacije imenuje Federalnu komisiju u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog zakona.

Član 44.
(Prestanak važenja propisa)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih prerađevina („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/98, 35/98, 11/99 i 50/11).

Član 45.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a počinje se primjenjivati od 01.01.2019.godine.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O KONTROLI I OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

I. - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Poglavlju III član 2. pod b) i članu 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema navedenim odredbama predviđena je podijeljena nadležnost federalne vlasti i kantona u oblasti zdravstva, s tim da:

- federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti (član III 3. stav 3);

- kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III 3. stav 4.);

- saglasno potrebama nadležnosti u oblasti zdravstva ostvaruju se od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (član III 3. stav 1.), pri čemu federalna vlast uzima u obzir različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju (član III 3. stav 3.).

U skladu sa Poslovníkom o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10) obrađivač zakona uputio je na mišljenje tekst zakona kantonima.

Nakon pribavljenih mišljenja kantona, Nacrt zakona je upućen na mišljenje Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu finansija/Federalnom ministarstvu financija, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, te Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Također, zakon je zbog određenih pitanja koja zahtijevaju multisektorski pristup upućen na mišljenje i Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova, Federalnom ministarstvu trgovine, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma i Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke.

Po zaprimanju izjašnjenja svih navedenih subjekata, Nacrt zakona se, zajedno sa Izjavom o usklađenosti i pratećim uporednim prikazima, upućuje Vladi Federacije BiH radi razmatranja i utvrđivanja Prijedloga zakona.

II. - RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Poglavlje II opisano je u **Prilogu 1.**, koji čini sastavni dio ovog obrazloženja.¹

III. - PRINCIPI NA KOJIMA SE ZASNIVA ZAKON

Donošenje ovog zakona zasniva se na principima sveobuhvatnosti zdravstvene zaštite koja treba da osigura informisanje, edukaciju i promociju zdravlja stanovništva, kao i redukovanje i eliminaciju izloženosti stanovništva svim štetnim faktorima po zdravlje. Pravo svakog građanina je da bude informisan o zdravstvenim posljedicama pušenja i izlaganja duhanskom dimu u svojoj okolini. Takođe, pravo svakog građanina je da živi i radi u okolini bez duhanskog dima. Odgovornost države je da zaštiti zdravlje stanovništva i poduzme sve zakonske, administrativne i izvršne mjere kako bi se eliminisalo štetno djelovanje po zdravlje svih oblika izloženosti

¹ Zbog ukupnog obima obrazloženja, Poglavlje II. je izdvojeno u poseban Prilog 1. „Razlozi za donošenje zakona“.

duhanskom dimu.

Za ostvarenje cilja iz ovog zakona, predviđeno je u članu 3. da se organi i institucije državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine rukovode međunarodnim propisima o kontroli duhana i o duhanskim proizvodima, a koji su u ovom Obrazloženju opisani. To podrazumijeva primjenu sljedećih principa:

- a) prirodno pravo svakog građanina u Federaciji BiH na čist vazduh jer svi, a posebno djeca i mladi, imaju pravo da se zaštite od uticaja posrednog udisanja duhanskog dima;
- b) zaštita životne sredine i prava građana na zdravu životnu sredinu;
- c) opredjeljenja nadležnih organa i institucija u Federaciji BiH da se kroz multisektorsku saradnju utvrdi strategija i mjere radi promovisanja i podrške prestanku i smanjenju potrošnje duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
- d) sinhronizovana implementacija mjera usmjerenih na smanjenje potražnje za duhanom i ponude duhana putem informisanja, edukacije i jačanja javne svijesti o štetnosti duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje;
- e) odgovornost nadležnih organa i institucija u Federaciji BiH da se osigura dovoljno finansijskih sredstava za aktivnosti kontrole duhana u cilju kontinuiranog smanjenja broja pušača i izloženosti duhanskom dimu, i
- f) opredjeljenja nadležnih organa i institucija u Federaciji BiH da se odnosi sa duhanskom industrijom regulišu na potpuno transparentan način u cilju zaštite politika javnog zdravlja i sprječavanja privilegovanog tretmana duhanske industrije.

IV. – USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Nacrt zakona je djelomično usklađen sa **Direktivom 2014/40/EU** Evropskog Parlamenta i Vijeća od 3. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda, i **Direktivom 2003/33/EZ** o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o oglašavanju i sponzorstvu duhanskih proizvoda od 26. maja 2003. godine. S tim u vezi sačinjena je Izjava o usklađenosti i prateći uporedni prikazi, koji su upućeni na mišljenje Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije. Ured je svojim potpisom i pečatom potvrdio djelomičnu usklađenost Nacrta zakona sa Direktivom 2014/40/EU i Direktivom 2003/33/EZ.

Takođe, djelomično, Nacrt zakona je usklađen sa odredbama **Okvirne konvencije o kontroli duhana Svjetske zdravstvene organizacije**, koju je Bosna i Hercegovina ratifikovala.

V. - OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Poglavlje I. – Osnovne odredbe (čl. 1.-4.) utvrđuje predmet regulisanja ovog zakona, i to na način da se njime uređuju mjere za zabranu i ograničenje upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, zabranu njihovog reklamiranja, promocije i sponzorisavanja, sprečavanje pristupa maloljetnih lica tim proizvodima, sastav duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, obavezne oznake na pakovanjima, suzbijanje štetnih posljedica, preventivne mjere, osnivanje Federalne komisije za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje i nadzor nad provođenjem zakona. Članom 2. utvrđene su definicije koje se koriste u zakonu i

njihovo značenje u smislu ovog zakona. Treba istaći da su definicije u visokom stepenu usaglašene sa propisima Evropske unije, kao i terminima iz Okvirne konvencije o kontroli duhana, a što je detaljnije opisano kroz uporedne prikaze koji su izrađeni uz zakon. Članom 3. propisani su principi zakona zbog isticanja obaveze da se organi i institucije državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) rukovode međunarodnim propisima o kontroli duhana, duhanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje. U tom cilju taksativno su naznačeni osnovni principi. Članom 4. definira se zabrana diskriminacije na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, religije ili vjerovanja, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog i socijalnog porijekla, prilikom obavljanja radnji na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona. Istaknuto je i da izrazi koji imaju rodno značenje, a koji se koriste u ovom zakonu i propisima koji se donose na osnovu ovog zakona, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Poglavlje II. – Zabrana pušenja u javnim prostorima (čl. 5. i 6.) odnosi se na utvrđivanje jasne zabrane upotrebe svih duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, osim duhana za žvakanje i duhana za šmrkanje, u svim zatvorenim javnim prostorima, mjestima rada i u javnom prevozu. Takođe, zabranjuje se upotreba duhanskih proizvoda za pušenje u privatnim sredstvima prevoza u kojim se nalaze maloljetne osobe. Nadalje, članom 6. se osigurava provedba zabrane pušenja, te je propisano da su istu obavezni osigurati vlasnik i korisnik prostora, odnosno mjesta iz člana 5. ovog zakona u kojem je pušenje zabranjeno, te da moraju biti postavljene vizuelne informacije koje se sastoje od grafičkog znaka zabrane pušenja i teksta koji glasi: "Zabranjeno pušenje", kao i informacije o načinu prijavljivanja i sankcioniranju. Propisano je postupanje u slučaju da lice ne poštuje zabranu pušenja u mjestima i prostorima gdje je pušenje zabranjeno.

Poglavlje III. – Izuzeci od zabrane pušenja u javnim prostorima (član 7.) uređuje slučajeve na koje se ne odnosi zabrana pušenja, a zbog prirode mjesta i prostora, te određenih preporuka Vijeća Evrope s tim u vezi. Naime, ovim članom pušenje je dozvoljeno korisnicima usluga u službama i odjelima za zaštitu mentalnog zdravlja u zdravstvenim ustanovama, u drugim ustanovama koje pružaju psihosocijalnu rehabilitaciju osobama sa duševnim smetnjama, u ustanovama za palijativnu njegu, ustanovama za njegu starih osoba, kao i u ustanovama namijenjenim za izdržavanje kazne, ako i kada mogu biti uspostavljene posebne prostorije za pušenje odvojene od nepušačke zone. Takođe, pušenje je dozvoljeno na aerodromu, i to u posebnom prostoru za pušenje. Mora se istaći da odluku o dozvoli pušenja u smislu ovog člana donosi direktor ili drugo odgovorno lice ustanove, odnosno aerodroma. Prilikom donošenja odluke moraju se uzeti u obzir interesi i zdravstvene potrebe nepušača. Osim toga, definisano je da federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: ministar) donosi podzakonski akt kojim se propisuju uslovi za posebne prostore za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja utvrđenih ovim članom.

Poglavlje IV. – Testiranje i izvještavanje o duhanskim proizvodima (čl. 8.-12.), između ostalog, utvrđuje zabranu stavljanja u promet duhanskih proizvoda koji sadrže aditive. Filteri, papiri i kapsule ne smiju sadržavati duhan ni nikotin. Članom 9. propisano je laboratorijsko ispitivanje cigareta. Cigarete koje se stavljaju u promet na teritoriji Federacije podliježu obaveznom laboratorijskom ispitivanju emisije katrana, nikotina i ugljen-monoksida. Laboratorijsko ispitivanje vrši se u akreditovanim laboratorijama u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu, i vrši se prilikom svakog prvog stavljanja u promet cigareta i najmanje jednom godišnje u svakoj vrsti cigareta.

Akreditovani laboratoriji ne smiju biti u vlasništvu duhanske industrije ili pod direktnim ili indirektnim upravljanjem duhanske industrije. Važno je istaći da se mjerenje katrana, nikotina i ugljen monoksida obavlja na osnovu ISO standarda, i to: za katran ISO 4387, za nikotin ISO 10315, a za ugljen monoksid ISO 8454. U ovom Poglavlju, članom 10. reguliše se i dostavljanje podataka o duhanskim proizvodima. Tako su proizvođači i uvoznici duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje obavezni, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, nadležnom ministarstvu dostaviti spisak svih sastojaka i njihovih količina po vrsti i tipu koji se koriste u proizvodnji cigareta. Obavještenja o novim duhanskim proizvodima uređena su članom 11., prema kojem su proizvođači i uvoznici novih duhanskih i ostalih proizvoda obavezni podnijeti Federalnom ministarstvu zdravstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) obavještenje o novim proizvodima koje namjeravaju staviti na tržište. Obavještenje se podnosi u elektronskom i pisanom obliku, najmanje šest mjeseci prije namjeravanog stavljanja na tržište. Sadržaj obavještenja reguliše se članom 12. zakona, kao i šta se sve dostavlja uz obavještenje od strane proizvođača i uvoznika.

Poglavlje V. – Pakovanje i označavanje duhanskih proizvoda (čl. 13.-16.) utvrđuje osnovne odredbe u domenu pakovanja i označavanja, a shodno Direktivi 2014/40/EU. Tako član 13. propisuje podatke na pojedinačnom pakovanju. Označavanje duhana i duhanskih proizvoda vrše proizvođači, odnosno uvoznici duhanskih proizvoda. U istom Poglavlju regulišu se zdravstvena upozorenja na pakovanjima duhanskih proizvoda (član 14.). Sva pakovanja duhanskih proizvoda, pojedinačna i vanjska, moraju sadržavati zdravstvena upozorenja na jezicima u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini. Shodno Direktivi 2014/40/EU, i zakon predviđa da zdravstvena upozorenja kojim se ukazuje na štetnost upotrebe duhanskih proizvoda uključuju: opšta upozorenja; kombinovana upozorenja i informativne poruke. U odnosu na ranija upozorenja, novina je da zakon uvodi i kombinovana upozorenja, koja se sastoje od fotografije ili druge ilustracije i odgovarajućeg teksta dodatnog upozorenja. Ministar donosi podzakonski akt o označavanju pakovanja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, a što podrazumijeva sadržaj i izgled zdravstvenih upozorenja, tekst i dimenzije zdravstvenih upozorenja, upotrebu fotografija ili odgovarajućih ilustracija i način njihovog štampanja, termine za rotaciju navedenih oznaka na svim vrstama duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, bezdimnih duhanskih proizvoda i elektronskih cigareta, te druge podatke neophodne za sigurno označavanje. Član 15. zakona reguliše predstavljanje proizvoda. Naime, označavanje pojedinačnih pakovanja, vanjskih pakovanja, kao ni sam duhanski proizvod ne smiju sadržavati nikakav element ni obilježja koja promovišu duhanski proizvod ili potiču na njegovu upotrebu stvaranjem pogrešnog dojma o njegovim svojstvima, učincima na zdravlje, opasnostima ili emisijama i sl. Ovim su članom utvrđeni zabranjeni elementi i obilježja, a podrazumijevaju tekstove, simbole, imena, zaštitne znakove, figurativne i druge oznake, ali, svakako, nisu ograničeni samo na njih. Nadalje, član 16. zakona odnosi se na izgled i sadržaj pojedinačnih pakovanja. Tako pojedinačna pakovanja cigareta moraju biti u obliku kvadra i sadržavati najmanje 20 cigareta. Oblik kvadra podrazumijeva oštre rubove. Zaobljeni i ukošeni rubovi kvadra prihvatljivi su pod uslovom da zdravstveno upozorenje obuhvata površinu istovjetnu onoj na pojedinačnom pakovanju bez takvih rubova. Pojedinačna pakovanja duhana za samostalno motanje moraju biti u obliku kvadra ili u cilindričnom obliku ili u obliku vrećice i sadržavati najmanje 30 gr duhana.

Poglavlje VI. – Elektronske cigarete, bezdimni proizvodi za pušenje i biljni proizvodi za pušenje (čl. 17.-20.) uređuje po prvi put u našem sistemu pitanja

prometa i upotrebe i ovih cigareta i proizvoda za pušenje. Član 17. reguliše da su proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje obavezni, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, Ministarstvu dostaviti izvještaj o svim elektronskim cigaretama i posudama za ponovno punjenje na tržištu Federacije. Oni, takođe, podnose obavještenje Ministarstvu o svim takvim proizvodima, kao i o svim značajnijim izmjenama takvih proizvoda, koje namjeravaju staviti na tržište. Označavanje pakovanja elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje predmetom je regulacije u članu 18. zakona. Svako pojedinačno pakovanje elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje mora sadržavati letak sa podacima propisanim zakonom, a koji su usklađeni sa Direktivom 2014/40/EU. Ovo poglavlje obuhvata i označavanje bezdimnih duhanskih proizvoda i biljnih proizvoda za pušenje, te obavezuje na opšta zdravstvena upozorenja.

Poglavlje VII. – Zabrana reklamiranja, promocije i sponzorisanja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, članom 21. propisuje decidno šta je sve zabranjeno u smislu reklamiranja. Tako se zabranjuje direktno ili indirektno reklamirati, sponzorirati i na bilo koji način promovirati duhan, duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje; sponzorirati događaje i aktivnosti grupa ili pojedinaca s ciljem ili mogućim efektom direktne ili indirektno promocije duhanskog proizvoda, upotrebe duhana i ostalih proizvoda za pušenje; pružanje finansijske ili druge pomoći od duhanske industrije događajima, aktivnostima, pojedincima ili grupama (kao što su sportski ili umjetnički događaji, individualni sportisti ili timovi, individualni umjetnici ili umjetničke grupe, organizacije za socijalnu zaštitu, vladine i nevladine organizacije i institucije, političari, političke stranke) i cijeli niz drugih zabrana. Cilj je smanjiti efekte promocije duhanskog proizvoda, upotrebe duhana i ostalih proizvoda za pušenje. Članom 22. Zakona regulisani su i određeni izuzeci od zabrane reklamiranja, a u skladu sa odredbama Direktive 2014/40/EU.

Poglavlje VIII. – Zabrana prodaje duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (čl. 23. i 24.) uređuje mjesta prodaje i zabranu prodaje. Članom 23. predviđeno je da duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje mogu biti postavljeni ili biti vidljivi u trgovinskim objektima, ali ne smiju biti izloženi u komercijalnu svrhu niti na jednom drugom mjestu niti se smiju prodavati na način da kupci mogu slobodno uzeti robu. Duhanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje mogu se prodavati samo u zatvorenim pakovanjima. Zabranjeno je instalirati, postavljati ili koristiti automate za prodaju duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje na javnim mjestima. Osim toga, uređuju se i druge zabrane u pogledu prodaje. U članu 24. propisano je da je zabranjeno prodavati ili poklanjati u komercijalne svrhe cigarete pojedinačno ili u pakovanjima sa manje od 20 komada ili u rinfuzi. Zabranjeno je prodavati duhan ili duhanske proizvode u kombinaciji/setu s drugim proizvodima, na način da se duhanskom proizvodu umanjuje cijena. U ovom članu je posebno istaknuto da se na duhanske proizvode sa svojstvenom aromom odredbe ovog zakona primjenjuju od 20. maja 2020. godine. Nakon isteka tog roka, Federalna komisija za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje je ovlaštena da predloži novi rok, a prema propisima Evropske unije. Prijedlog se dostavlja Vladi Federacije radi prihvatanja, a Parlamentu Federacije radi davanja saglasnosti. Navedenim odredbama, novi zakon jasniji je u odnosu na odredbe važećih propisa u ovoj oblasti zabrane prodaje.

Poglavlje IX. – Sprečavanje pristupa maloljetnim licima duhanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje (član 25.) odnosi se na zabranu prodaje i poklanjanja duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina. Na svim mjestima na kojima se prodaju duhan i duhanski

proizvodi mora biti istaknuta oznaka o zabrani prodaje duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina.

Poglavlje X. – Edukacija, informisanje i jačanje javne svijesti (čl. 26. i 27.) reguliše aktivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama, te jačanje javne svijesti i informisanje. Saglasno članu 26. zakona nadležna kantonalna ministarstva obrazovanja, u saradnji sa kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u Federaciji BiH (u daljem tekstu: kantonalni zavodi za javno zdravstvo), obavezna su u nastavne programe za osnovnu i srednju školu uključiti temu o štetnosti pušenja za zdravlje. Takođe, Federalni zavod za javno zdravstvo i kantonalni zavodi za javno zdravstvo su obavezni preduzeti potrebne aktivnosti s ciljem kreiranja i provođenja programa koji na stručan način edukuju javnost o štetnosti pušenja i istovremeno ohrabruju na prekid konzumiranja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (član 27.). Istim članom propisano je da Javne radio-televizijske stanice, u dogovoru sa nadležnim tijelima iz stava (1) ovog člana, emitiraju utvrđeni sadržaj programa. Ovo iz razloga povećanja stepena informisanosti građana. Naravno, svaka vrsta emitiranja edukativnih programa, bit će predmetom posebnog ugovaranja RTV stanica sa nadležnim tijelima, uvažavajući propise o emitiranju radio i televizijskog programa, te uvažavajući pravila kreiranja programske šeme svake pojedine RTV stanice.

Poglavlje XI. - Program za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (član 28.) bavi se obavezom Vlade Federacije da donese odluku kojom se usvaja multisektorski Program za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (u daljem tekstu: Program) u cilju jačanja društvene brige za zdravlje stanovništva u Federaciji očuvanja i unaprjeđenja zdravlja, otkrivanja i suzbijanja faktora rizika za nastanak oboljenja, te sticanja znanja i navika o zdravom načinu života. Program predlaže Federalna komisija, a putem Ministarstva se isti upućuje Vladi Federacije na razmatranje. Nositelji implementacije Strateškog programa su nadležna ministarstva Vlade Federacije i druge institucije, zavodi, ustanove i organizacije.

Poglavlje XII. – Federalna komisija za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (čl. 29. i 30.) utvrđuje obavezu formiranja komisije, njen sastav, mandat, nadležnosti i izvještavanje prema Vladi Federacije. Vlada Federacije rješenjem imenuje Federalnu komisiju za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (u daljnjem tekstu: Federalna komisija). Federalna komisija ima 11 članova, i sastoji se od predstavnika različitih ministarstava u Vladi Federacije BiH, kao i predstavnika sektora civilnog društva. Kako je pristup kontroli upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje baziran na multisektorskim principima, potrebno je da svi relevantni sektori imaju svoju ulogu, provode svoje ovlasti, te da se sve raspoložive informacije blagovremeno obrađuju kroz tijelo, kakvo je Federalna komisija. Radi se, dakle, o provedbenom, ali i savjetodavnom tijelu Vlade Federacije, neophodnom radi uvida u cjelokupno stanje u ovoj oblasti.

Poglavlje XIII. – Regulisanje odnosa između Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, ostalih organa i institucija državne uprave i industrije duhana (član 31.) odnosi se na ograničenja ovih odnosa samo na one odnose potrebne za efektivno regulisanje industrije duhana i njenih proizvoda. Prilikom uspostave odnosa sa industrijom duhana Vlada Federacije je dužna osigurati potpunu transparentnost i informisati javnost o prirodi i razlozima tih odnosa. Fabrike za proizvodnju duhana i duhanskih proizvoda, kao i firme za uvoz, ukoliko su u vlasništvu Vlade Federacije, moraju poslovati pod uslovima i ograničenjima kako je propisano ovim zakonom. Takođe, ovim članom utvrđeni su oblici postupanja koji nisu dozvoljeni u

međusobnom odnosu organa i institucija državne uprave, javnih institucija i političkih stranaka prema industriji duhana, ili obrnuto. Ograničenja su utvrđena i za nositelje javnog položaja.

Poglavlje XIV. - Nadzor nad provedbom zakona (čl. 32.-34.) regulira organe nadzora, i to kroz organizacijsku šemu Federalne i kantonalnih uprava za inspeksijske poslove, te nadležna ministarstva unutrašnjih poslova. U članu 33. utvrđene su ovlasti inspektora, i to počevši od zabrane upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u javnim prostorima, u skladu s odredbama ovog zakona, do drugih zabrana propisanih ovim zakonom. Ovlaštenja različitih inspekcija utvrđena su taksativno. Članom 34. reguliše se primjena relevantnih propisa, u smislu shodne primjene odredbi propisa o inspekcijama u Federaciji i propisa o upravnom postupku. Treba naglasiti da su u pogledu nadzora odredbe Prijedloga zakona detaljnije uređene u odnosu na raniji tekst zakona, te definisane u saradnji sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove.

Poglavlje XV. – Kaznene odredbe (čl. 35.-40.) odnosi se na utvrđivanje novčanih kazni za prekršaje učinjene po odredbama ovog zakona, i to za pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu i fizička lica.

Poglavlje XVI. – Prelazne i završne odredbe (čl. 41.-45.) uređuje početak primjene propisa i druga važna pitanja za primjenu zakona. Tako je članom 41., osim propisanih rokova za usklađivanje sa odredbama ovog zakona, propisano i da će se kazne za fizička lica i sve subjekte iz ovog člana, inače utvrđene ovim zakonom, početi naplaćivati 12 mjeseci od početka primjene ovog zakona. Članom 42. propisano je donošenje podzakonskih akata, članom 43. da će Vlada Federacije imenovati Federalnu komisiju u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog zakona. Članom 44. propisano je da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih preradevina („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/98, 35/98, 11/99 i 50/11), dok je odredbom člana 45. utvrđeno da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a počinje se primjenjivati od 01.01.2019.godine.

VI. – MIŠLJENJE NA ZAKON

Poglavlje VI. dato je u **Prilozima 2. i 3.**, koji čine sastavni dio ovog Obrazloženja.²

Kao što je istaknuto naprijed, u drugoj fazi pripreme Nacrta zakona, obrađivač propisa je pribavio mišljenja kantona, kao i drugih relevantnih subjekata. S tim u vezi, pozitivna mišljenja na Nacrt zakona dostavili su svi kantoni.

Shodno Poslovniku o radu Vlade Federacije BiH, **Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, Federalno ministarstvo pravde i Federalno ministarstvo finansija/Federalno ministarstvo financija** dostavili su mišljenja prema kojima nemaju primjedbi na predloženi tekst Nacrta zakona.

Takođe, pozitivna mišljenja na Nacrt zakona zaprimljena su od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalnog ministarstva trgovine, te Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

² Zbog obima ovog dijela Obrazloženja, Poglavlje VI. je izdvojeno u posebne Priloge 2. i 3.

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta dostavilo je prijedlog da se u članu 9. iza stava (9) doda novi stav kojim bi se mala i srednja preduzeća, kako su definisana Preporukom Komisije 2003/361/EZ, izuzela od obaveze koja proizlazi iz člana 9. ako je izvještaj o aditivima pripremio drugi proizvođač ili uvoznik. Obrađivač propisa ne prihvata prijedlog iz razloga što su obaveze u članu 9. Nacrta zakona jasno definisane za proizvođače i uvoznike, na način kako to reguliše Direktiva 2014/40/EU. Naime, i Direktiva koristi termine „proizvođač i uvoznik“, te ne predviđa izuzeća po osnovu oblika poslovanja određenih pravnih subjekata. Radi dosljednosti, Nacrt zakona terminološki i suštinski slijedi odredbe Direktive.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma ističe da bi trebalo ispoštovati stav i mišljenje privrednih subjekata koji se bave ugostiteljstvom, te u tom smislu proširiti pojam „zatvorenog javnog prostora“ ili predvidjeti dodatne izuzetke. Istaknuto je da je to Ministarstvo obrađivač novog Zakona o ugostiteljstvu i da će upotreba nargile biti regulisana tim Zakonom, uz donošenje posebnog podzakonskog akta. Navedeno Ministarstvo, u svakom slučaju, pozdravlja napore da se oblast kontrole duhana bolje uredi. Vezano za iznesene stavove o ugostiteljima, Federalno ministarstva zdravstva ukazuje na izneseno mišljenje u Prilozima 2. i 3., povodom komentara pristiglih tokom javne rasprave provedene o Nacrtu zakona.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke ističe da nema bitnih primjedbi na Nacrt zakona. Eventualno, kako navode, postoje određene dileme po pitanju zabrane pušenja u zatvorenim prostorima ugostiteljskih objekata, a u smislu da li je ovu zabranu potrebno uvoditi postepeno ili možda povećati porez za one ugostiteljske objekte u kojima bi pušenje bilo dozvoljeno. U pogledu zabrane pušenja u zatvorenim javnim mjestima, Federalno ministarstvo zdravstva je iznijelo svoje očitovanje u Prilozima 2. i 3, te i ovom prilikom upućujemo na tekst tih priloga.

Federalno ministarstvo trgovine, kao što je istaknuto naprijed nema primjedbi na Nacrt zakona, ali je ukazalo na to da se tom Ministarstvu obratila Agencija ZI Public Relations Consultancy (ZI PR) Sarajevo ističući spornim pojedine odredbe zakona. ZI PR smatra da je potrebno promijeniti definiciju člana 2. tačka 3), jer se reflektuje na član 24., koji tretira zabrane prodaje duhana i duhanskih proizvoda. Navode da se predloženom definicijom može smatrati da se zabranjuje i trgovina duhanom i duhanskim proizvodima u cijelosti (obzirom da se konzumacija vrši udisanjem putem usta, a član 24. stav (5) zabranjuje prodaju duhana za oralnu upotrebu i njegovo stavljanje na tržište. Izmjenom bi se osiguralo da zabrana ne obuhvata cigarete i ostale proizvode jer se iste ne unose oralno, odnosno udišu kroz usnu šupljinu. S tim u vezi, obrađivač propisa napominje da nije jasno na koji način se može mijenjati definicija „duhana za oralnu upotrebu“, ako je ista u potpunosti usklađena sa odredbama člana 2. tačka 5. Direktive 2014/40/EU. Pogotovo nije jasno obrazloženje ZI PR u dijelu tumačenja značenje duhana za oralnu upotrebu i udisanja dima kroz usnu šupljinu, jer se radi o dva različita oblika duhana i različitim načinima unosa u tijelo. Definicija duhana za oralnu upotrebu preuzeta je iz Direktive, a povezana je sa članom 17. Direktive, koji utvrđuje da „države članice zabranjuju stavljanje duhana za oralnu uporabu na tržište, ne dovodeći u pitanje član 151. Akta o pristupanju Austrije, Finske i Švedske“. Član 24. stav (5) Nacrta zakona sadrži također sljedeću odredbu: „Zabranjena je prodaja duhana za oralnu upotrebu i njegovo stavljanje na tržište.“, čime je potpuno usklađen sa odredbom člana 17.

Direktive 2014/40/EU. Intencija Direktive, a i Nacrta zakona, jeste da se osigura zabrana stavljanja duhana za oralnu upotrebu na tržište; izuzeće su samo navedene zemlje, u kojima je to dozvoljeno, a koje su to eksplicitno tražile. Obrađivač propisa je stava da je član 24. Nacrta zakona u cijelosti jasan, te da se zabrana prodaje duhana za oralnu upotrebu ne može nikako tumačiti kao zabrana prodaje cigareta i duhanskih proizvoda. Naime, zakon se mora posmatrati kao cjelina, i pri tome stalno treba imati u vidu definicije utvrđene članom 2.

Nadalje, ZI PR tvrdi da je potrebno razmotriti i član 2. tačku 44) jer predložena formulacija „direktne promocije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje“ direktno utiče na velike i već ranije investicije od strane svih kompanija unutar prodajnih lanaca u Federaciji BiH. U pogledu ove definicije, obrađivač propisa upućuje na Priloge 2. i 3. iz kojih je vidljivo da se definicija već mijenjala po prijedlozima pristiglim od trgovačkih lanaca i duhanske industrije, te daljnje mijenjanje iste nije prihvatljivo, zbog bitnog utjecaja na koncept Nacrta zakona.

ZI PR je stava i da se odredba člana 41. o primjeni kazni za lica iz stava (1) do (4) treba razmotriti, kao i ovlaštenja federalnih i kantonalnih inspektora na način kako je to predloženo članom 24. stav (4). Kada je riječ o primjeni kazni, te ovlaštenjima inspektora, radi se o odredbama zakona koje su već pretrpjele niz promjena shodno sugestijama zaprimljenim u javnim raspravama, čime su te norme postale jasnije i jednostavnije za primjenu. Po pitanju njihove povezanosti sa članom 24. stav (4) nije jasan komentar niti je od strane ZI PR iznesen prijedlog šta treba mijenjati.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva iznijelo je dvije sugestije na čl. 10. i 13. koje su prihvaćene, a tiču su upotrebe drugih jezičkih termina, radi jasnoće norme.

Federalna uprava za inspekcijske poslove dostavila je određene sugestije u pogledu odredbi o nadzoru nad primjenom Zakona, a odnose se na razgraničenje nadležnosti zdravstvenog i tržišnog inspektora, te jasnije uređenje nadležnosti federalnog i kantonalnog inspektora rada. Sugestije su prihvaćene, te shodno tome izvršene dopune u čl. 32. i 33. Zakona.

VII. - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna finansijska sredstva iz Budžeta Federacije, niti budžeta kantona.

PRILOZI UZ OBRAZLOŽENJE:

- **Prilog 1.** „Razlozi za donošenje zakona“
- **Prilog 2.** „Mišljenje na zakon“
- **Prilog 3.** „Tabelarni pregled komentara, prijedloga i sugestija dostavljenih na Nacrt zakona“
- **Prilog 4.** „Izjava o usklađenosti Nacrta zakona sa propisima Evropske unije“, kao i uporedni prikazi.

Prilozi su dostupni na internet stranici Federalnog ministarstva zdravstva.